Súd:	Okresný súd Poprad
Spisová značka:	9C/45/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8711203529
Dátum vydania rozhodnutia:	22. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Dagmar Soliarová
ECLI:	ECLI:SK:OSPP:2016:8711203529.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad, sudcom JUDr. Dagmar Soliarovou, v právnej veci žalobcov: X/ Y. Š., F.. X.XX.XXXX, T. U., J. XXX, X/ H. Š., F.. XX.X.XXXX, T. R. T. XXX/XX, X/ A.Š. Š., F.. XX.X.XXXX, T. U., J. XXX, X/ E. Š., F.. XX.X.XXXX, T. U., J. XXX, X/ E.. C. Š., F.. XX.X.XXXX, T. U., J. XXX, žalobcovia 1/ až 5/ právne zastúpení JUDr. Marek Radačovský, advokát, Košice, Žriedlová 3, proti žalovaným: 1/ O..B..Q.. - O. Q., J.. J. S..Z.., H., J. XXXX/X, O.: XX XXX XXX, práv. zast. Mgr. Roman Birčák, advokát, Poprad, Nám. sv. Egídia 97, 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch s prísl.

r o z h o d o l :

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 40.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 20.000 eur, žalobcovi 3/ sumu 20.000 eur, žalobcovi 4/ sumu 20.000 eur a žalobcovi 5/ sumu 40.000 eur a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Plnením jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plniť druhému.

V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

Súd priznáva žalobcom 1/ až 5/ náhradu trov konania z prisúdeného nároku vo výške 100%.

Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet tohto súdu súdny poplatok v sume 8.400 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobcovia 1/ až 5/ sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 21.3.2011 domáhali od žalovaných zaplatenia nemajetkovej ujmy, a to konkrétne žalobcovi 1/ čiastky 100.000,- eur, žalobcovi 2/ čiastky 33.000 eur, žalobcovi 3/ čiastky 33.000 eur, žalobcovi v 4. rade čiastky 33.000 eur a žalobcovi v 5. rade čiastky 100.000 eur ako aj náhrady trov konania.
V odôvodnení svojho návrhu žalobcovia uviedli, že nebohý H. Š., F.. X.X.XXXX, zomrelý dňa XX.X.XXXX R. H., bol manželom žalobkyne 1/ a otcom žalobcov 2/ až 5/. Nebohý zomrel pri dopravnej nehode, ktorá sa stala dňa 20.3.2009 asi o 6:30 hod., keď H. P., zamestnaný u žalovaného 1/, viedol jazdnú súpravu pozostávajúcu z ťahača tov. zn. R. M., L.Č.: H. XXX I. I. F. Q.. W.. J. J., L.: H. XXX Y., ktoré bolo v čase nehody majetkom žalovaného 2/ a ktoré viedol H. P. ako zamestnanec počas výkonu práce pre svojho zamestnávateľa - žalovaného 1/ po ceste číslo I/67, v smere od centra mesta Poprad na mestskú časť Kvetnica, okres Poprad, kde v km 86,100 v križovatke s ulicou Moyzesovou, v blízkosti obchodného centra P. v dôsledku nevenovania dostatočnej pozornosti vedeniu vozidla, neskoro spozoroval pred ním idúce vozidlo H. XXX, L.: H. XXX T., pričom v snahe zabrániť zrážke s týmto vozidlom začal ho obchádzať vľavo, v dôsledku čoho prešiel do protismeru, kde sa čelne zrazil s protiidúcim motorovým vozidlom T. N., L.: H. XXX T., ktoré viedol H. Š., ktorý v dôsledku tejto havárie svojmu zraneniu na mieste nehody podľahol.

Podľa žalobcov bola vina vodiča motorového vozidla preukázaná v trestnom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. XT/XXX/XXXX, ktorý ako zamestnanec žalovaného 1/ porušil dôležitú povinnosť uloženú mu podľa zákona a bol právoplatne odsúdený, pričom súd podľa ust. § 288 ods. 1 Trestného poriadku odkázal poškodených s návrhom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Podľa žalobcov z prehliadky mŕtveho ako aj z jeho pitvy vyplýva nezlučiteľnosť poranení so životom nebohého.
Žalobkyňa 1/ uzatvorila manželstvo s nebohým H. Š. C. X.X.XXXX, pričom toto manželstvo bolo pekné a harmonické. Spolu vychovali štyri deti tešiac sa z ich úspechov. Nebohý sa staral príkladne o svoju rodinu a tvrdo pracoval, aby vytvoril rodinné prostredie, keď deťom zabezpečil krásne detstvo, vzdelanie a pripravil ich na život. Nebohý bol pre svoje deti veľkou oporou aj v čase, keď si už založili svoje vlastné rodiny, preto jeho tragická smrť zasiahla celú rodinu, keď nečakane vytrhla z rodinného kruhu milovaného manžela a otca. Nebohý ako vitálny mladý muž v produktívnom veku. Odišiel bez rozlúčky, čo jeho rodina znášala veľmi tragicky, najmä jeho životná partnerka a najmladší syn C., ktorý mal v čase úmrtia svojho otca dva dni pred štvrtými narodeninami. Nebohý podľa tvrdenia žalobcov zanechal veľa nedokončených plánov, pričom títo sa dodnes s jeho smrťou nevyrovnali, keď žalobkyňa 1/ sa viac než mesiac nedokázala venovať žiadnej činnosti a aj neskôr si na manžela veľmi často spomínala. Podľa žalobcov z uvedeného vyplýva, že medzi nimi a nebohým H. Š. existovali silné sociálne, kultúrne a citové väzby, ktoré sa vytvárali počas dlhého obdobia spolužitia v rodinnom prostredí, keď žalobcovia tvorili s nebohým plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými citovými a sociálnymi väzbami. V dôsledku nečakanej smrti nebohého žalobcovia prežívali nielen pocity úzkosti, smútku a zúfalstva, ale žalobkyňa 1/ stratila aj možnosť viesť so svojím manželom a žalobcovia 2/ až 5/ so svojím otcom súkromný život a sú odo dňa smrti ich otca a manžela ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov s ním prežívaných. Túto veľkú stratu prekonávajú žalobcovia iba s výraznými a pretrvávajúcimi ťažkosťami, pričom protiprávnym konaním došlo k nenávratnej deštrukcii týchto interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým k intenzívnemu zásahu do osobnostných práv a práva na súkromie a rodinný život žalobcov.
Podľa žalobcov právo na ochranu ich osobnosti bolo porušené protiprávnym zásahom, ktorého následky nie je možné úplne odstrániť, len morálnou satisfakciou, keď žiadna forma morálneho zadosťučinenia by nepostačovala k tomu, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na osobnostiach žalobcov. To vyplýva jednak z okolností prípadu ako aj z vysokej intenzity nepriaznivého následku konania žalovaného 1/, ktorý je zásadne nereparovateľný. Intenzita zásahu do práv žalobcov je zvýšená skutočnosť, že žalobcovia žili s nebohým v spoločnej domácnosti a taktiež nízkym vekom nebohého, takže jeho úmrtie bolo pre žalobcov nečakané. Významná je podľa žalobcov aj bližšie neurčiteľná doba pôsobenia nepriaznivého následku zásahu do osobnostných práv žalobcov, keď vzniknutá trauma bude prakticky neodstrániteľná z citového života žalobcov. Preto sa žalobcovia s ohľadom na závažnosť vzniknutej ujmy, ktorá je daná mierou intenzity zásahu a časom trvania nepriaznivého následku, domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, hoci ani táto hmotná satisfakcia, ktorá je zároveň prejavom slušnosti a spravodlivosti, nemôže úplne odčiniť dopad tragickej udalosti, ktorá bola dôsledkom protiprávneho konania zamestnanca žalovaného 1/ a ktorá zanechá v živote žalobcov trvalé následky, ktoré nie je možné úplne odstrániť ani náhradou vzniknutej ujmy v peniazoch.
Po právnej stránke svoj nárok žalobcovia odvodzovali poukazujúc na ust. § 11, § 13 ods. 2, 3, § 420 ods. 1, 2, § 427 ods. 1, 2 a § 428 Občianskeho zákonníka, keď nebohý zomrel v dôsledku protiprávneho konania zamestnanca žalovaného 1/, ktorý porušil vyššie uvedené povinnosti a zákazy stanovené právnymi predpismi. Povinnosť žalovaného 2/ plniť žalobcom je podľa žalobcov daná v zmysle ust. § 823 Občianskeho zákonníka v spojení s ustanoveniami zák. č. 381/2001 Z.z., keďže v čase dopravnej nehody bolo motorové vozidlo poistené za škodu spôsobené prevádzkou motorového vozidla tzv. povinné zmluvné poistenie u žalovaného 2/. Podľa žalobcov priamy nárok ich ako poškodených voči žalovanému 2/ vyplýva z ust. § 15 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. Protiprávnosť konania zamestnanca žalovaného 1/ a príčinná súvislosť tohto konania so smrťou nebohého bola preukázaná vo vyššie uvedenom trestnom konaní a nebola nikým spochybnená. Žalovaný 2/ tým, že doposiaľ plnil žalobcom z tejto poistnej udalosti titulom poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla čiastky ako čiastočnú náhradu nákladov pohrebu a plnenia za vecnú škodu, svoju zodpovednosť uznal, avšak ďalšie plnenie poskytnúť žalobcom dobrovoľne nie je ochotný.

Žalovaný 1/ vo svojom vyjadrení zo dňa 18.4.2011 žiadal žalobu vo vzťahu k sebe zamietnuť poukazujúc na ním v tomto podaní vznesenú námietku premlčania podľa ust. § 100 ods. 1 a § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď žalobcovia sa nesporne dozvedeli o vzniku ujmy v deň dopravnej nehody,

t. j. XX.X.XXXX, pričom v rovnaký deň sa dozvedeli aj o tom, že prevádzkovateľom motorového vozidla je žalovaný 1/, nakoľko toto motorové vozidlo bolo zreteľne označené obchodným menom a adresou žalovaného 1/. Podľa žalovaného 1/ dvojročná premlčacia lehota v zmysle cit. ustanovení uplynula dňa 20.3.2011, pričom žaloba bola podaná na príslušný súd až dňa 21.3.2011, teda bola podaná neskoro po uplynutí premlčacej lehoty.
Zároveň žalovaný 1/ namietal svoju pasívnu legitimáciu poukazujúc na ust. § 13 ods. 1, § 442 ods. 1, § 442a ods. 1, § 444 a § 449 Občianskeho zákonníka, pričom žalobcovia si uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako právo na ochranu ich osobností pri neoprávnených zásahoch, kde morálna satisfakcia podľa žalobcov nepostačuje, pričom na druhej strane žalobcovia svoj nárok voči žalovaným odôvodňujú ustanoveniami o náhrade škody. Podľa žalovaného 1/ je potrebné dôsledne rozlišovať medzi právnou úpravou náhrady nemajetkovej ujmy ako prostriedku ochrany osobnostných práv a náhradou škody, a to najmä v otázkach zodpovednosti za škodu. Uvedené podľa žalovaného 1/ vyplýva aj zo systémového usporiadania Občianskeho zákonníka, kde ochrana osobnosti je upravená v 1. časti, naproti tomu náhrada škody je upravená v 6. časti. Dôsledkom uvedeného zaradenia je nemožnosť aplikácia úpravy zodpovednosti za škodu na náhradu nemajetkovej ujmy pri zásahoch do osobnostných práv. Na uvedenom nič nemení ani skutočnosť, že aj úprava náhrady škody v niektorých prípadoch rovnako počíta s náhradou nemajetkovej ujmy ako aj náhrady bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Uvedené formy náhrady sú však systémovo zaradené do častí Občianskeho zákonníka upravujúceho náhrady škody. Nárok na primerané zadosťučinenie v peniazoch ako jedna z foriem reparácie neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby priamo súvisí s takýmto neoprávneným zásahom a tak ako pri domáhaní sa upustenia od neoprávnených zásahov a odstránenia následkov týchto zásahov, aj pri domáhaní sa primeraného zadosťučinenia je výlučne pasívne legitimovaná osoba, ktorá do osobnostných práv neoprávnene zasiahla alebo zasahuje. Žalovaný 1/ nijako nezasiahol do osobnostných práv žalobcov v súvislosti s tragickou smrťou H. Š., a preto nemôže byť pasívne legitimovaný v žalobe na ochranu osobnostných práv bez ohľadu na to, či ide o zdržovaciu, reštitučnú alebo satisfakčnú žalobu. Výlučná pasívna legitimácia preto podľa žalovaného 1/ prislúcha H. P., ktorý zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej H. Š. utrpel smrteľné zranenie, ktorého však žalobcovia vôbec nežalujú. Vyvodenie zodpovednosti žalovaného 1/ za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov použitím ustanovení o zodpovednosti za škodu nemá žiadnu oporu v zákone a príslušná úprava zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú pri jeho činnosti zamestnancom, ktorého na túto činnosť použil, sa vzťahuje výlučne na oblasť zodpovednosti za škodu. Žalobcovia tiež podľa žalovaného 1/ nerozlišujú medzi jeho zodpovednosťou a zodpovednosťou jeho zamestnanca, kde všetku zodpovednosť prisudzujú žalovanému 1/, ktorú zrejme vyvodzujú z ust. § 420 ods. 2 Obč. zák. Nesporná skutočnosť, že nebohý H. Š. zomrel v dôsledku protiprávneho konania H. P., zamestnanca žalovaného 1/ v čase výkonu práce pre žalovaného 1/ však nijako nezakladá zodpovednosť žalovaného 1/ za uplatnenú nemajetkovú ujmu, pretože pri výkone činnosti pre žalovaného 1/ ako zamestnávateľa H. P. ako zamestnanec porušil právne predpisy (pravidlá cestnej premávky) upravujúce výkon jeho práce ako vodiča. Toto porušenie je jednoznačne konštatované v trestnom rozkaze č.k. XT/XXX/XXXX-XXX W. C. XX.X.XXXX, ktorým bol H. P. uznaný vinným z prečinu usmrtenia. Jedinou príčinou dopravnej nehody je zavinenie H. P., ktorý nedostatočne venoval pozornosť vedeniu vozidla a v snahe zabrániť zrážke prešiel do protismeru, kde sa čelne zrazil s protiidúcim vozidlom značky BMW. Konanie H. P., ktorý spôsobil dopravnú nehodu však podľa žalovaného 1/ nemá žiadny priamy súvis s jeho výkonom práce pre žalovaného 1/, keď smrť H. Š. nebola spôsobená tým, že H. P. viedol motorové vozidlo žalovaného 1/ pri výkone práce pre neho, ale výlučne porušením pravidiel cestnej premávky. Ak by H. P. právne predpisy neporušil, k dopravnej nehode by nedošlo a žalobcom by tak nevznikla žiadna ujma, pričom žalovaný 1/ svojmu zamestnancovi nenariadil porušiť dopravné predpisy a nemal z porušenia žiaden prospech, naopak, dôsledkom bola značná majetková ujma žalovaného 1/. Podľa žalovaného 1/ tak chýba príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného 1/ a vznikom škody, resp. iného následku, keď všeobecná zodpovednosť žalovaného 1/ za protiprávne konanie jeho zamestnanca, ktoré priamo nesúviselo s výkonom práce je vylúčená. Rovnako ani z priebehu trestného konania nevyplýva žiadna skutočnosť, ktorá by svedčila o tom, že príčinou dopravnej nehody mala byť aj akákoľvek iná okolnosť najmä súvisiaca s motorovým vozidlom žalovaného 1/ alebo jeho prevádzkou. Žalovaný 1/ tak škodu v žiadnom prípade nezavinil, a preto za ňu v zmysle ust. § 420 ods. 3 Obč. zák. nemôže zodpovedať.
Medzi zákonnými ustanoveniami podporujúcimi nárok žalobcov sa v žalobe spomína tiež úprava zodpovednosti prevádzateľa dopravného prostriedku, na ktorú sa rovnako vzťahu argumentácia žalovaného 1/ ohľadom nemožnosti tejto aplikácie ustanovení o náhrade škody na náhradu pri nezákonnom zásahu do osobnostných práv. Osobitná zodpovednosť prevádzateľa dopravného

prostriedku vyžaduje v zmysle ust. § 427 ods. 1 OZ vyvolanie škody osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, t.j. príčina vzniku tejto škody musí priamo spočívať v osobitnej povahe tejto prevádzky a medzi povahou prevádzky a vznikom škody musí existovať určitý priamy vzťah, ktorý by náležite odôvodnil objektívnu zodpovednosť prevádzateľa, ktorý by nesporne existoval, ak by ku škode došlo napríklad v dôsledku technickej poruchy na motorovom vozidle znemožňujúcej vodičovi ovládanie vozidla. V danom prípade však takýto priamy vzťah neexistuje, príčina dopravnej nehody nijako s prevádzkou motorového vozidla nesúvisí; škoda nebola vyvolaná touto prevádzkou, ale výlučne porušením povinností H. P., preto je vznik osobitnej zodpovednosti žalovaného v 1. rade vylúčený.

Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení uviedol, že nie je pasívne legitimovaný v tomto konaní, nakoľko náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nespadá do krytia poistenia, ktoré mal uzatvorené žalovaný 1/. Ustanovenie § 423 OZ upravuje všeobecnú zodpovednosť za vzniknutú škodu, konkrétne že náhradu platí poistiteľ poškodenému; poškodený však právo na plnenie proti poistiteľovi nemá, ak osobitné predpisy neustanovujú inak a práve prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú pri prevádzke motorového vozidla upravuje osobitný predpis. Ustanovenie § 15 zák.č. 381/2001 Z.z. upravuje priamy nárok poškodeného voči poisťovateľovi, avšak tento nárok musí poškodený preukázať, pričom tento nárok musí byť voči poisťovateľovi dôvodný a oprávnený. Ustanovenie § 4 zák.č. 381/2001 Z.z. upravuje to, na čo sa poistenie zodpovednosti vzťahuje, keď žalovaný 2/ je toho názoru, že uvedený rozsah zodpovednosti je v spomínanom ustanovení taxatívne vymedzený, teda tento rozsah nie je možné nijako zúžiť, ale ani rozšíriť a pokiaľ žalobcovia v návrhu uvádzajú skutočnosť, že žalovaný 2/ čiastočne plnil, a to náhradu nákladov pohrebu a renty, žalovaný 2/ uhradil len to, na čo ho zaväzovala poistná zmluva a § 4 ods. 2 písm. a) zák.č. 381/2001 Z.z., kde je upravený nárok poškodeného na náhradu škody na zdraví a náklady pri usmrtení a nie nárok na súkromie a rodinný život, resp. iné obdobné kategórie.
Podľa názoru žalovaného 2/ povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je osobne spätá s osobou, ktorá sa neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby dopustila, pričom poistnou zmluvou je jednoznačne stanovený rozsah poistenia výlučne za škodu, nie však za ujmu na osobnostných právach a súčasťou poistenia nie je ani spôsobenie ujmy na súkromnom a rodinnom živote.
Žalovaný 2/ ďalej uviedol, že je nepochybné, že zásah do osobnostných práv žalobcov je spojený s úmrtím manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcov 2/ až 5/ pri dopravnej nehode. Žalovaný 2/ je však ako poisťovňa iba účastníkom poistného vzťahu z poistenia zodpovednosti uzatvoreného medzi žalovaným 1/ a žalovaným 2/, keď žalovaný 2/ nijakým spôsobom nezasiahol do osobnostných práv žalobcov 1/ až 5/.

Okresný súd Poprad čiastočným a medzitýmnym rozsudkom č.k. 9C/45/2011-192 zo dňa 5.2.2014 žalobu voči žalovanému 1/ v celom rozsahu zamietol. Vo vzťahu medzi žalobcami 1/ až 5/ a žalovaným 1/ žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Nárok žalobcov 1/ až 5/ voči žalovanému 2/ je čo do základu opodstatnený. Voči tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia 1/ až 5/. Žalovaný 1/ sa k tomuto odvolaniu vyjadril písomnou formou, žalovaný 2/ sa k odvolaniu nevyjadril a taktiež odvolanie nepodal. Uznesením Krajského súdu Prešov č.k. 4Co/120/2014-224 zo dňa 21.5.2015 bol zrušený rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby voči žalovanému 1/ a vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcami a žalovaným 1/. Výrok rozsudku súdu prvého stupňa, t.j. že nárok žalobcov 1/ až 5/ voči žalovanému 2/ je čo do základu opodstatnený, ostal v platnosti.

Na ďalších pojednávaniach na súde prvého stupňa právny zástupca žalobcov uviedol, pokiaľ sa týka vyjadrenia žalovaného 2/, že poisťovňa je v spore pasívne vecne legitimovaná, toto už nie je predmetom sporu. Odvolanie voči tomuto podané nebolo a teda je právoplatné a vykonateľné rozhodnutie Okresného súdu Poprad vrámci medzitýmneho a čiastočného rozsudku. Zbytočne teda poisťovňa namieta pasívnu vecnú legitimáciu. Navyše uznesenie Ústavného súdu je záväzné pre všetky súdy v Slovenskej republike a ako konštatuje Ústavný súd, rozhodnutie Európskeho súdneho dvoru je záväzné pre všetky súdy všetkých členských štátov v celej EÚ pro futuro, t.j. odo dňa vyhlásenia. Vo vzťahu k pasívnej legitimácii v tomto konaní je vec ukončená a súd ani nemôže zamietnuť žalobu voči poisťovni. Poukázal na to, že s názorom poisťovne vo vzťahu k zamietnutiu žaloby jednoznačne nesúhlasia. Maximálny limit náhrady nemajetkovej ujmy nie je možné stanoviť s poukazom na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora z r.2012. Vo vzťahu k výške nemajetkovej ujme je to špecifické konanie, pokiaľ ide o úhradu nemajetkovej ujmy pre pozostalých z povinného zmluvného poistenia. Minimálny poistný limit v čase smrti p.Š. bol 2,5 milióna eur. Z dôvodovej správy zák.č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že úmrtie osoby pri dopravnej nehode je najťažším zásahom, aký je možný. To

sa už nedá vrátiť späť. Pozostalí žiadajú spolu dokopy 300.000 eur, t.j. asi 10% z minimálneho poistného limitu pri najťažšom zásahu, aký tento zákon poznal. Požiadavka troch dospelých synov na vyplatenie sumy každému po 33.000 eur je primeraná. Pokiaľ sa týka žalobkyne 1/ a žalobcu 5/, ktorý je maloletý, jedná sa o sumu po 100.000 eur. Vzhľadom na zásah do ich osobnostných práv, túto sumu tiež považujú za primeranú, keďže v čase dopravnej nehody išlo o 4-ročné maloleté dieťa, ktoré zostalo bez otca a žalobkyňa 1/ žila 25 rokov v spoločnej domácnosti s neb. H. Š., bola jeho manželkou a z ich vzťahu pochádzali 4 deti. Dodnes si nenašla partnera. Zároveň právny zástupca poukázal aj na rozsudok vo veci Katarína Haasová C 22/2012 a 277/2012, z ktorého rozhodnutia ústavného súdu jednoznačne vyplýva, že takúto náhradu nemajetkovej ujmy je možné si uplatniť aj voči žalovanému 2/ bez ohľadu na rôzne vyjadrenia či z MF SR, Vlády SR, ktorá k týmto otázkam doposiaľ nezaujala žiadne stanovisko. Rozhodnutie Európskeho súdneho dvora je záväzné aj pre rozhodnutia vnútroštátnych súdov.
Vo svojej záverečnej reči právny zástupca žalobcov 1/ až 5/ uviedol, že H. Š. zomrel dňa XX.X.XXXX v dôsledku konania hrubej nedbanlivosti H. P., ktorý prešiel do protismeru so svojou jazdnou súpravou pozostávajúcou z ťahača a návesu a takto usmrtil manžela a otca žalobcov. Takejto hrubej nedbanlivosti a porušenia právnych predpisov sa dopustil H. P. v čase, keď mal zadržané resp. odňaté vodičské oprávnenie a preto nebol ani spôsobilý viesť motorové vozidlo. V konaní bolo preukázané, že pasívne vecne legitimovaní sú obaja žalovaní a to konkrétne žalovaný 1/, ktorý bol zamestnávateľom H. P. a žalovaný 2/, ktorý bol poisťovateľom motorového vozidla žalovaného 1/ v čase nehody. V konaní boli vypočutí všetci žalobcovia, ktorí popísali okolnosti, ktoré viedli k dopravnej nehode, vyjadrili sa k okolnostiam, aký život viedli pred smrťou svojho príbuzného a aký život viedli potom po smrti, ako ich tragická udalosť zasiahla. Je možné konštatovať, že u všetkých žalobcov ide o zásah trvalý, nie dočasný a nereparovateľný, keďže ide o smrť blízkej osoby a preto závažnosť vzniku nemajetkovej ujmy je obzvlášť vysoká. Ide o ujmu sprevádzajúcu postihnutú osobu po celý život.

Žalobkyňa 1/ poukázala vo svojej výpovedi na to, že smrťou jej manžela došlo k veľmi vážnym zásahom do jej osobnostných práv a do práv maloletého dieťaťa, ako aj všetkých ostatných synov, ktorí v tom čase už boli plnoletí. Po manželovej smrti začala mať vážne zdravotné problémy, doposiaľ sa lieči na vysoký krvný tlak. Po smrti manžela vôbec nemohla spávať, aj tieto záležitosti musela riešiť návštevou odborných ambulancií. V súčasnosti navštevuje hematologickú ambulanciu. Po dopravnej nehode a oznámení manželovho úmrtia si ako jediné uvedomovala, že musí vychovávať maloletého syna, ktorý mal v tom čase 4 roky. Aj voči tomuto dieťaťu došlo k veľmi vážnym zásahom do jeho osobnostných práv. Dieťa je dnes vo veku 11 rokov, nedokáže rozprávať o otcovi a šok, ktorý dieťa utrpelo, doposiaľ nemá spracovaný. Ďalej sú to vážnejšie problémy týkajúce sa celého finančného chodu domácnosti, splácania hypotéky a podobne. Po manželovej smrti sa snažili podnikať obidvaja plnoletí synovia, prevziať jeho stavebnú firmu, avšak po roku a pol sa dostali do dlhov, táto stavebná firma skrachovala a bolo potrebné riešiť aj túto situáciu. Taktiež čo sa týka domu, v ktorom bývajú, zobrali si naň hypotekárny úver, ktorý žalobkyňa 1/ už nevládala splácať. V banke sa dostala do omeškania, banka postúpila túto pohľadávku bez jej súhlasu a bez jej vedomia a doposiaľ na okresnom súde prebieha spor vo vzťahu k banke. V súčasnosti spláca túto hypotéku vo výške 100 eur mesačne. Aj žalobkyňa 1/ pracovala v tejto firme ešte po dobu 1,5 roka po smrti manžela. Neskôr bola práceneschopná, nebol jej priznaný invalidný dôchodok a od r.2012 je nezamestnaná a evidovaná na úrade práce. Poberá vdovský dôchodok, maloletý poberá sirotský dôchodok a keďže tieto dva príjmy prevyšujú životné minimum, nie je jej vyplácaná žiadna dávka z úradu práce. Vdovský dôchodok spolu so sirotským dôchodkom činia 450 eur, z toho hradí hypotéku 100 eur mesačne a náklady na domácnosť predstavujú 200 eur mesačne. Finančná situácia po smrti manžela je veľmi nepriaznivá. Žalobkyňa 1/ so svojím manželom prežila 25 rokov manželstva, ktoré bolo veľmi dobrým manželstvom. Nebohý bol človek, ktorý stmeľoval celú rodinu, chodili spolu na dovolenky, výlety, bol pre synov a pre celú rodinu oporou a manžel jej doposiaľ veľmi chýba. Ani po rokoch od jeho smrti nenadviazala iný vzťah a venuje sa len výchove maloletého dieťaťa. Taktiež žalobkyňa poukázala aj na to, že syn A., ktorý bol síce v tom čase plnoletý, po dopravenej nehode sa veľmi ťažko vysporadúval s určitými vecami a dokonca susedia upozorňovali na to, že by bolo dobré, aby navštívil psychiatrickú ambulanciu. Stalo sa napríklad, že na mieste nehody sviečkami osvetlil celý svah. Takéto situácie je veľmi ťažké opísať.

Žalobca 2/ H. Š. vo svojej výpovedi uviedol, že po smrti otca sa snažil prevziať stavebnú firmu, v ktorej bol dovtedy riadnym zamestnancom. Bol už ženatý, s manželkou nemali žiadne podlžnosti, nesplácali žiadne úvery, spoločne žili v rodinnom dome v Š. a všetko sa zvládalo. Po otcovej smrti a po prevzatí firmy však táto po 1,5 roku skrachovala, firma išla do likvidácie. Následne sa zadlžili, čo museli riešiť s manželkou odpredajom rodinného domu v Štrbe a za prácou sa odsťahovali ku T., kde aj momentálne

žijú. Mesačné výdavky predstavujú okolo 800 eur, čo veľmi zaťažuje rodinu. Z manželstva pochádzajú 2 mal. dcéry a žalobca 2/ pociťuje obrovský psychický tlak práve ku všetkým splátkam, ktoré v súčasnosti má. Domnieva sa, že keby otec žil, jeho situácia by sa takto nebola vyvinula a nebol by sa dostal do týchto finančných problémov. Jeho deti svojho starého otca nepoznali, často im však o ňom hovorí, hovorí o jeho dobrote a deti sa naňho pýtajú. Aj v takýchto bežných situáciách starý otec veľmi chýba.

Žalobca 3/ A. Š. uviedol, že sa pripája k výpovedi svojho najstaršieho brata. V čase smrti otca takisto pracoval vo firme a mal zabezpečené všetky základné prostriedky. Po neúspechu v podnikaní, keď sa firma dostala do likvidácie, začali problémy hlavne finančného charakteru a navyše dlžili finančné prostriedky aj ostatným zamestnancom firmy. V tom čase si požičal od nebankových subjektov určitý finančný obnos práve na úhradu týchto dlhov. Požičal si finančné prostriedky aj od rodiny priateľky, ktorá je v súčasnosti jeho manželkou. Z manželstva pochádza maloleté dieťa, jeho manželka je na materskej dovolenke, dostáva len rodičovský príspevok a žalobca spláca okolo 600 eur mesačne, pričom jeho príjem predstavuje do 700 eur. V čase dopravnej nehody, pri ktorej zomrel jeho otec, utrpel veľmi vážnu psychickú ujmu, s ktorou sa do dnešného dňa veľmi ťažko vysporiadava.

Žalobca 4/ E. Š. poukázal na svoje zdravotné problémy, pretože samotný bol účastníkom dopravnej nehody. Bol zranený, mal poranenú ruku, otras mozgu a ďalšie poranenia a tieto zdravotné problémy pretrvávajú doposiaľ. Máva časté migrény, pobolieva ho ruka hlavne pri zmene počasia, berie často lieky proti bolesti hlavy. V čase dopravnej nehody bol v 3.ročníku strednej školy, navštevoval súkromnú obchodnú akadémiu, kde ročný poplatok činil okolo 600 eur a tieto poplatky bolo potrebné škole uhradiť. Po dopravnej nehode a v dôsledku zlého zdravotného stavu už nepokračoval v tomto štúdiu dennou formou, ale individuálnou formou a školu do maturity navštevoval ešte ďalšie 2 roky. Po ukončení školy sa zamestnal a doposiaľ pracuje v pizzérii s priemerným zárobkom 500 eur. Žije v spoločnej domácnosti s mamou a bratom. Čo sa týka vyplatenia finančných prostriedkov z poisťovne pri dopravnej nehode, jednalo sa o sumu 5.000 eur a tieto finančné prostriedky vzhľadom k dlhu, ktorý firma mala v súvislosti s podnikaním, poskytol svojim bratom na úhradu týchto dlhov. Psychické následky pretrvávajú dodnes, otec mu bol veľkou oporou a veľmi mu chýba.

Právny zástupca žalovaného 1/ vo svojej výpovedi uviedol, že žalovaný 1/ od počiatku konania namieta svoju pasívnu legitimáciu, na nedostatku ktorej nič nezmenil ani rozsudok Európskeho súdneho dvora vo veci Haasová vs. Petrík / Hodnigová a to vzhľadom na absenciu priameho účinku smerníc EÚ vo vzťahu medzi subjektmi súkromného práva. Ďalej poukázal na rozhodnutie NS SR 3Cdo/301/2012, v ktorom sa uvádza, že slovenská právna úprava naďalej dôsledne rozlišuje medzi škodou podľa § 420 OZ a nemajetkovou ujmou podľa § 11 a nasl. OZ. Inštitúty zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za zásah do osobnostných práv v slovenskom vnútroštátnom práve sú aj pojmovo a obsahovo značne odlišné. Zodpovednosť za škodu je založená na subjektívnom princípe, pričom zavinenie sa prezumuje, výnimkou je len zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov z objektívnou zodpovednosťou prevádzateľa motorového vozidla. Právo na náhradu škody vrámci úpravy zodpovednosti za škodu patrí fyzickým aj právnickým osobám. Spôsob a rozsah náhrady škody upravuje Občiansky zákonník v §§ 442 až 449. Predmetom ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ je nehmotná hodnota ľudskej osobnosti ako nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy úzko späté s osobnosťou človeka. Subjektom tohto práva môže byť preto len fyzická osoba, pričom zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Možnosť priznať peňažnú náhradu sa predpokladá až v prípade, ak sa primerané morálne zadosťučinenie ukazuje ako nepostačujúce. Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie. Výška nemajetkovej ujmy sa nedá presne vyčísliť a ani preukázať. Právny zástupca ďalej poukázal na to, že žalovaný 1/ nijako nezasiahol do osobnostných práv žalobcov v súvislosti s tragickou smrťou H. Š., preto nemôže byť pasívne legitimovaný v žalobe na ochranu osobnostných práv. V danom prípade je takouto zodpovednou osobou výlučne vodič motorového vozidla H. P., ktorý zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej H. Š. utrpel smrteľné zranenia. Je nesporné, že neb. H. Š. zomrel v dôsledku protiprávneho konania H. P., zamestnanca žalovaného 1/ v čase výkonu práce pre žalovaného 1/. Táto skutočnosť však nezakladá zodpovednosť žalovaného 1/ za uplatnenú nemajetkovú ujmu, pretože pri výkone činnosti pre žalovaného 1/ ako zamestnávateľa H. P. ako zamestnanec porušil právne predpisy - pravidlá cestnej premávky upravujúce výkon jeho práce ako vodiča. Toto porušenie bolo konštatované v trestnom rozkaze OS Poprad pod sp.zn. XT/XXX/XXXX-XXX W. C. XX.X.XXXX, ktorým bol H. P. uznaný vinným z prečinu usmrtenia. Príčinou dopravnej nehody je zavinenie H. P., ktorý nedostatočne venoval pozornosť vedeniu vozidla, neskoro spozoroval pred ním

idúce motorové vozidlo a v snahe zabrániť v zrážke s ním začal ho obchádzať vľavo, v dôsledku čoho prešiel do protismeru, kde sa čelne zrazil s protiidúcim motorovým vozidlom BMW, ktorého vodičom bol H. Š.. Konanie H. P., ktorý spôsobil dopravnú nehodu, však nemá žiadny priamy súvis s jeho výkonom práce pre žalovaného 1/. Smrť H. Š. nebola spôsobená tým, že H. P. viedol motorové vozidlo žalovaného 1/, ale výlučne porušením pravidiel cestnej premávky v dôsledku nevenovania dostatočnej pozornosti vedeniu vozidla. Ak by H. P. právne predpisy neporušil, k dopravnej nehode by nedošlo a žalobcovi by tak nevznikla žiadna ujma. Žalovaný 1/ svojmu zamestnancovi nenariadil porušiť dopravné predpisy a nemal z porušenia predpisov žiadny prospech, naopak, dôsledkom bola značná majetková ujma žalovaného 1/. Chýba teda príčinná súvislosť medzi konaním žalovaného 1/ a vznikom škody. Žalovaný 1/ tak nemateriálnu ujmu žalobcov nezavinil, preto za ňu nemôže zodpovedať. Ani sám nijako dopravnej nehode nemohol zabrániť.

Čiastočným a medzitýmnym rozsudkom okresný súd už právoplatne rozhodol o opodstatnenosti nároku žalobcov voči žalovanému 2/ ako poisťovni, u ktorej mal žalovaný 1/ dojednané poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. má žalovaný 1/ právo, aby zaň žalovaný 2/ nahradil poškodenému preukázané nároky škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Preto aj v prípade, ak by súd potvrdil oprávnenosť nárokov žalobcov voči žalovanému 1/, tento má právo, aby zaň príslušný nárok uspokojil žalovaný 2/. Neexistujú dôvody, pre ktoré by žalovaný 2/ mohol požadovať voči žalovanému 1/ náhradu vyplateného poistného plnenia. Právny zástupca má za to, že žalovaný 1/ bol sám oklamaný a poškodený konaním vodiča H. P. a neexistuje žiadny racionálny a spravodlivý dôvod, prečo by mal znášať ekonomické riziko prípadnej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcov, pokiaľ má právo, aby zaň žalovaný 2/ náhradu uspokojil. Žalobcovia si voči žalovanému 2/ právo priamo uplatnili. Výška žalobcami požadovanej náhrady je pre žalovaného 1/ likvidačná a čo i len čiastočné priznanie vo vzťahu k žalovanému 1/ by s najväčšou pravdepodobnosťou znamenalo nutnosť vyhlásenia konkurzu na jeho majetok.

Žalovaný 2/ poukázal opätovne na to, že nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom, pričom aj NS SR vo všetkých svojich doterajších rozhodnutiach a to aj po zohľadnení rozsudku vo veci Haasová dospel jednoznačne k záveru, že poistenie zodpovednosti za škodu kryje výlučne škodu, nie nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv poškodených osôb a teda poisťovňa nie je v konaní o tomto nároku pasívne legitimovaná. Slovenská právna úprava pod pojmom škoda nerozumie nemajetkovú ujmu, teda ujmu, ktorú je povinná uhradiť osoba, ktorá zásah do osobnostných práv spôsobila, ak iný spôsob nápravy nie je možný, naopak, tieto pojmy striktne odlišuje. S poukazom na ust. § 13 OZ je možné uplatňovať si nemajetkovú ujmu len voči osobe, ktorá sa zásahu do integrity osobnosti dopustila, čo vo vzťahu k poisťovni nie je splnené. Nemôže byť dostatočným zadosťučinením za zásah náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá je poskytnutá inou osobou ako tým, kto takýto zásah spôsobil. Pocit zadosťučinenia totiž prirodzene nevyplýva z prijatého finančného prospechu, ale z ujmy, ktorou je takouto povinnosťou postihnutý protiprávne konajúci subjekt. Zároveň poukázal na rozhodnutia ďalších všeobecných súdov s tým, že náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch napriek nespornosti zásahu do osobnostných práv žalobcov žalovaným priznať nemožno. V prejednávanom prípade bol vodič H. P., ktorý spôsobil dopravnú nehodu, právoplatne odsúdený v trestnom konaní, čo musí aj v tomto prípade predstavovať základnú satisfakciu pre žalobcov. Pokiaľ žalobcovia vrámci svojho vyjadrenia poukázali predovšetkým na zmenu svojich majetkových pomerov, je potrebné uviesť, že na majetkové pomery dotknutej osoby nesmie súd pri kvantifikácii výšky náhrady podľa § 13 ods. 2 OZ vôbec prihliadať. Ide totiž o nemajetkovú ujmu a nie o majetkovú ujmu, ktorá žalobcom vznikne. V konaní neboli preukázané tvrdené zdravotné ťažkosti žalobcov žiadnou lekárskou správou či zdravotnou dokumentáciou a poisťovňa si vo vzťahu k poškodeným splnila všetky svoje povinnosti, ktoré jej zpoistnej zmluvy a zo zákona č. 381/2001 Z.z. vyplynuli. Poisťovňa uhradila škody na zdraví, vecné škody, náklady na pohreb, poskytla maloletému žalobcovi pozostalostnú úrazovú rentu vo výške 27.683,70 eur za obdobie od 20.3.2009 do 15.8.2014 a od 1.9.2014 mu pravidelne mesačne vypláca 423,80 eur a to až do dosiahnutia plnoletosti. Poisťovňa by pritom mala mať v zmysle predmetných ust. zákona č. 381/2001 Z.z. nárok na regresnú náhradu od žalovaného 1/, nakoľko vodič žalovaného 1/ viedol motorové vozidlo v čase zákazu viesť motorové vozidlo. Uplatňovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je značne neprimeraná a žalobcovia nepreukázali, žeby im v takejto výške aj vznikla. Ďalej žalovaný 2/ poukázal na to, že v obdobných konaniach súdy síce konštatovali zásah do osobnostných práv žalobcov zo strany vodiča resp. prevádzateľa, ale nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcom nepriznali. V prípade, ak súdy priznali náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a vzťahu k prevádzateľovi motorového vozidla resp. vodičovi, tak nepomerne v nižšej čiastke než žiadajú žalobcovia (rozsudok

Vrchního soudu v Praze sp.zn. 1Co/301/2008 z 22.1.2009, kde súd priznal pozostalým obetiam náhradu nemajetkovej ujmy v rozmedzí 20.000 Kč až 50.000 Kč). Žalovaný 2/ má za to, že uhradil všetku škodu, na ktorú bol v zmysle zákona povinný. Vo vzťahu k nemu žiada žalobu zamietnuť a priznať nárok na náhradu trov konania.

Podľa § 420 ods. 1 OZ každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.
Podľa § 427 ods. 1 OZ fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.
Podľa § 428 OZ svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.
Podľa § 429 OZ prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou veci, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.
Podľa § 440 OZ kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením iného, má proti nemu postih.
Podľa § 1 ods. 1 zák.č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o povinnom zmluvnom poistení), zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov.
Podľa § 4 ods. 1 cit. zákona, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.
Podľa § 4 ods. 1 písm. a) cit. zákona poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.
Podľa § 15 ods. 1 cit. zákona náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.
Podľa § 15 ods. 2 cit. zákona na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.
Podľa § 822 OZ z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.
Podľa § 11 OZ fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia svojho mena a prejavov osobnej povahy.
Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.
Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.
V zmysle § 193 CSP súd je tiež viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

V súvislosti s pasívnou legitimáciou žalovaného 1/ súd poukazuje na vyššie citované zákonné ustanovenia § 428 OZ, ako aj na príslušné ustanovenia Zákonníka práce. Súd mal preukázané, že dopravnú nehodu spôsobil zamestnanec žalovaného 1/. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vychádza zo zodpovednosti bez zreteľa na zavinenie (objektívna zodpovednosť). Ak škodu spôsobil zamestnanec vrámci plnenia úloh zamestnávateľa svojím zavinením, zamestnávateľ sa nezbaví zodpovednosti v zmysle ust. § 420 ods. 3 OZ. Zamestnanec v tomto prípade porušil právnu povinnosť a zamestnávateľ nepreukázal, že vynaložil všetko úsilie, ktoré od neho požadovať, aby zabránil porušeniu právnej povinnosti ako aj škode. Prevádzateľ sa v zmysle § 428 OZ zbaví zodpovednosti len v prípade, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v prevádzke, čo môže byť iná vonkajšia okolnosť alebo prírodná katastrofa (R 3/1984 str.28 ods. 1 a str.29 ods.1-4). Ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke, prevádzateľ sa nemôže zbaviť tejto zodpovednosti. Jedine v prípade, ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať. V ust. § 428 OZ sú uvedené

dva liberačné dôvody: škoda bola spôsobená okolnosťami, ktoré nemajú pôvod v prevádzke tzv. vonkajšie okolnosti prevádzky alebo škoda bola spôsobená tzv. neodvrátiteľnou udalosťou, napríklad zásah zvonku, prírodné sily, zásah osoby alebo zvieraťa. Ďalším liberačným dôvodom je zavinenie poškodeného, čo v tomto prípade nebolo preukázané a ani nevyplýva z celého dokazovania v trestnom konaní. Ak sa pri určení zodpovednej osoby za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, použijú ust. § 420 ods. 2 OZ, potom neexistuje argument, ktorý by vylučoval použitie ust. § 427 a nasl. OZ pri určení zodpovednej osoby za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Za nemajetkovú ujmu spôsobenú fyzickej osobe prevádzkou motorového vozidla tak zodpovedá aj prevádzateľ, pričom nemá žiaden podstatný význam, či prevádzateľ vozidla bol či nebol vlastným priamym fyzickým pôvodcom zásahu (pôvodcom mechanizmu, ktorým bol zásah proti osobnostnej sfére spôsobený fyzickej osobe (rozsudok NS ČR zo dňa 29.4.2004 sp.zn. 30Cdo/814/2003, Soubor 2827/30).
Pokiaľ sa týka žalovaného 2/, v tomto smere súd poukazuje na medzitýmny rozsudok Okresného súdu Poprad 9C/45/2011-192 zo dňa 5.2.2014, kde prvostupňový súd zdôvodnil opodstatnenosť nároku žalobcov voči žalovanému 2/ a ktorá vec nadobudla právoplatnosť.
Na margo veci však súd dodáva, že z poistenia zodpovednosti má poistený právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa ust. § 4 ods. 2 Z. o PZP. Zásah do osobnostných práv žalobcov, v dôsledku ktorého utrpeli psychickú ujmu (nemateriálnu alebo nemajetkovú škodu na zdraví), bol spôsobený prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahovalo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovaného 2/. Preto žalobcom prislúchalo právo, aby im tento poisťovateľ (žalovaný 2/) nahradil ako poškodeným subjektom uplatňovaný nárok. Aj v danej veci je nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s komunitárnym právom. Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou EÚ (rozsudok SD C-22/12 Haasová bod 39). Podľa názoru Súdneho dvora vo veci Haasová pod pojmom ujma na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Podľa rozsudku súdneho dvora vo veci Drozdovs C-277/12, Smernica Rady 72/166/EHS a Smernica Rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Za stavu, že právo Slovenskej republiky (ust. § 13 ods. 2 a 3 OZ) umožňuje žalobcom požadovať náhradu nemajetkovej ujmy, je teda dôvodný záver, že takáto náhrada nemajetkovej ujmy musí byť uhradená z povinného zmluvného poistenia. Usmrtenie človeka je vážnym zásahom do súkromia a duševného zdravia blízkych osôb a zakladá právo na náhradu škody na zdraví vo všetkých jej formách vrátane nemajetkovej ujmy s priamym nárokom proti poisťovateľovi (rozsudok KS Prešov zo dňa 31.3.2016 sp.zn. 21Co/60/2015).
Na základe uvedeného súd neuznal právnu argumentáciu žalovaného 2/, že nie je pasívne legitimovaná na náhradu nemajetkovej ujmy žalobcom a zaviazal aj žalovaného 2/ ako aj žalovaného 1/ uhradiť žalobcom nemajetkovú ujmu v peniazoch. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že v danom konaní sú pasívne legitimovaní obaja žalovaní, t.j. žalovaný 1/ a žalovaný 2/.

Nečakaným šokujúcim úmrtím najbližšieho rodinného príslušníka žalobcov 1/ až 5/ došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Pri úmrtí nemôže žiadne zadosťučinenie odčiniť vzniknutú ujmu, ktorá má absolútny charakter. Podľa ustálenej súdnej praxe bola preto daná aplikácia ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1 OZ. Zákonom stanovené predpoklady pre vznik objektívnej zodpovednosti za protiprávny zásah do osobnostných práv žalobcov ako aj pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch boli tak v prípade žalovaných naplnené.

Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného a teda aj rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými osobnosťami, aby bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a napĺňať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom ku vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a napĺňanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca

jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (nález ÚS ČR sp.zn. PL ÚS 16/04 zo dňa 4.5.2005). Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (nález ÚS ČR sp.zn. I.ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015). Preto šokujúca smrť manžela a otca žalobcov predstavuje udalosť mimoriadnu s nenapraviteľným následkom, v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadosťučinenia nepostačujúca.
Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sú závažnosť vzniknutej ujmy ako aj okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V dôsledku neoprávneného zásahu došlo v danom prípade k násilnému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb vyplývajúcich predovšetkým z intenzity vzťahu so zomrelým. Táto intenzita bola daná už tým, že šlo o manželský pár, pričom manželstvo trvalo po dobu 25 rokov. Manželia spolu vychovávali 4 deti, z toho jedno bolo v čase tragickej udalosti maloleté, ale aj ďalší syn navštevoval ešte len strednú školu. Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade stravy veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, je tu aj fyzická bolesť obmedzujúca aktivity pozostalého a často vyžadujúca odbornú pomoc - zo strany žalobcov bolo uvedené, že museli vyhľadať odbornú psychologickú pomoc, ako aj navštevovať iných odborných lekárov. Manželka nebohého sa lieči na vysoký krvný tlak, navštevuje hematologickú ambulanciu, žalobca 4/ E. Š. stále trpí bolesťami hlavy a ruky ako následkami zranení po dopravnej nehode. Žalobcovia boli zasiahnutí stratou osoby, ktorej nezastupiteľným poslaním bolo práve upevňovanie a pozitívne rozvíjanie citových vzťahov, partnerskej spolupatričnosti, odovzdávanie skúseností svojim deťom i výchovného poslania. Ich absencia sa negatívne prejavuje nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvňuje celý budúci život človeka. Strata takéhoto člena rodiny predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb vytvárajúcich základ rodinného života. Následkom toho je zmena plne fungujúcej rodiny s deťmi na neúplnú rodinu navždy strádajúcu v jednotlivých oblastiach rodinného života, ovplyvňujúcu tiež sebarealizáciu pozostalých členov rodiny.
Na strane žalobkyne 1/ stratou manžela dochádza aj k presunu rodičovských úloh a starostlivosti o deti a domácnosť a navyše aj o firmu, to všetko v situácii veľkej emočnej bolesti s prirodzeným sociálnym a ekonomickým dopadom. Pokiaľ sa týka žalobcu 5/, pri strate otca bol len vo veku 4 rokov a teda strata otca je uňho nespochybniteľná brániaca mu spoznávať svojho otca, rozvíjať s ním blízky vzťah a viesť rodinný život, o čo bol ochudobnený už od predškolského veku. Taktiež pre žalobcu 4/ je táto strata otca v období, kedy navštevoval strednú školu, nespochybniteľná. Navyše sám bol účastníkom dopravnej nehody, čo sa jednoznačne odrazilo aj na jeho ďalšom zdravotnom stave. Sám uvádzal, že trpel častými migrénami, mal taktiež psychické problémy a ťažko sa vyrovnával s touto skutočnosťou. U ďalších žalobcov 2/ a 3/ je nespochybniteľné, že aj keď títo už boli dospelí, strata otca rodiny, ktorý zabezpečoval celú rodinu aj po finančnej stránke, má veľmi vážne ekonomické dôsledky. Ale nemožno poukazovať len na finančnú stratu, pretože obaja žalobcovia utrpeli veľmi vážnu emočnú stratu, ich rodiny resp. ich deti nemôžu spoznať starého otca a navyše žalobca 3/ musel tiež vyhľadať odbornú pomoc. Nemožno prehliadať ani charakter hodnôt, do ktorých bolo zasiahnuté a ich ochranu garantovanú Ústavou SR (podľa čl. 41 ods. 1 manželstvo, rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona a podľa ods. 4 deti majú právo na rodičovskú ochranu a starostlivosť). Tak závažnej citovej ujme pri strate najbližšieho človeka sa vyrovná len máloktorý emočný zážitok, preto jeho vnímanie a prejavy hoci sú individuálne, možno dôvodne predvídať.
Pri výške peňažnej náhrady musí súd prihliadať okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecné zdieľané predstavy o spravodlivosti a je potrebné poukázať na primárny význam vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy resp. zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť). Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach. Ústavný súd ČR konštatoval, že pri stanovení čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp.zn. I.ÚS 2844/14).
Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky súd príkladmo uvádza, že rozsudkom OS Trnava č.k. 13C/126/2010-267 zo dňa 1.10.2014 v spojení s rozsudkom KS Trnava č.k. 24Co/368/2015-311 zo dňa 1.7.2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur za smrť manželky žalobcu

v dôsledku protiprávneho konania zodpovedného subjektu (fyzickej osoby) spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky. Nálezom ÚS ČR sp.zn. I.ÚS 2844/2014 zo dňa 22.12.2015 bol zrušený rozsudok NS ČR zo dňa 18.5.2014 č.k. 30Cdo/2535/2013-529 ako i rozsudok Vrchného súdu v Olomouci zo dňa 14.12.2012 č.k. 1Co/157/2012-412, predmetom ktorých bol neoprávnený zásah do práva na súkromie sťažovateliek smrťou syna a brata spôsobenou v súvislosti s postupom lekárov nemocnice non lege artis, priznané čiastky náhrady nemajetkovej ujmy boli vo výške 1.700.000 Kč a 1.000.000 Kč (s konštatovaním o.i. že pre sťažovateľky je ťažko pochopiteľné, že v niektorých prípadoch z ich hľadiska menej závažných dosahujú čiastky peňažnej satisfakcie porovnateľnú úroveň s náhradami za nemajetkovú ujmu spôsobenú úmrtím blízkeho a o to viac naliehavou sa javí potreba, aby výška náhrady bola z pohľadu sťažovateliek spravodlivo stanovená). Rozsudkom NS SR sp.zn. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14.3.2012 bolo odmietnuté dovolanie voči rozhodnutiu týkajúceho sa priznania náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur (z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody). Podľa ust. čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromia a rodinného života. Aj v ústavnej rovine je v čl. 16 Ústavy SR zakotvená nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, ktorá je zaručená, pričom každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Je nesporné, že medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené vrámci ich súkromného a rodinného života. Porušením práva jednej osoby môže dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie aj tej druhej z týchto osôb tvoriacich rodinné spoločenstvo. Zásah do osobnostnej emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je tak závažná ujma blízkej osoby ako to je v tomto prípade, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti. Značná miera dotknutia osobnosti fyzickej osoby tak ako to bolo v prípade žalobcov je potom dôvodom na priznanie peňažnej náhrady, pretože morálne zadosťučinenie nebolo dostačujúce (§ 13 ods. 2 OZ). Preto súd primerane vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti priznal žalobkyni 1/ sumu 40.000 eur, žalobcovi 2/ sumu 20.000 eur, žalobcovi 3/ sumu 20.000 eur, žalobcovi 4/ sumu 20.000 eur a žalobcovi 5/ sumu 40.000 eur ako náhradu nemajetkovej ujmy. Priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy predstavuje aspoň zmiernenie ujmy žalobcov v prípade, kedy navrátenie do pôvodného stavu neprichádza do úvahy. Preto nemožno konštatovať, žeby priznanie takejto náhrady bolo prostriedkom bezdôvodného obohatenia žalobcov. Naopak, náhrada nemajetkovej ujmy žalobcom v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie. Táto priznaná nemajetková ujma v peniazoch nemôže byť nikdy náhradou za život, ale slúži aspoň na minimálne zmiernenie následkov vzniknutej ujmy.

V prevyšujúcej časti, v ktorej žiadali žalobcovia 1/ až 5/ úhradu nemajetkovej ujmy vo výške pre žalobkyňu 1/ v sume 100.000 eur, pre žalobcu 2/ v sume 33.000 eur, pre žalobcu 3/ v sume 33.000 eur, pre žalobcu 4/ v sume 33.000 eur a pre žalobcu 5/ v sume 100.000 eur, súd žalobu zamietol, nakoľko táto suma sa javí ako neprimerane vysoká a to s poukazom na všetky uvedené skutočnosti ako aj na judikatúru súdov a priznal primeranú výšku nemajetkovej ujmy.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane konania náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu, ako je v tomto prípade náhrada nemajetkovej ujmy.

O poplatkovej povinnosti žalovaného bolo rozhodnuté podľa § 2 ods. 2 Zák.č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch. Keďže žalobkyňa bola od súdneho poplatku osobne oslobodená, podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, vzhľadom na výsledok súdneho konania poplatková povinnosť prešla na neúspešného žalovaného. Výška súdneho poplatku podľa položky 1a Sadzobníka súdnych poplatkov je 6% z prisúdeného predmetu konania a činí sumu 8.400 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní od jeho doručenia v 3 vyhotoveniach, a to prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, pri ktorom vznikla poplatková povinnosť zaplatiť súdne poplatky, trovy trestného konania, pokuty, svedočné, znalečné a iné náklady súdneho konania, vedie sa výkon rozhodnutia z úradnej moci.